

Z DISKUSIE O PROBLÉME UNIVERZÁLNOSTI MARXISTICKEJ FILOZOFIE

MICHAL TOPOLSKÝ: Myslím, že dnes u nás niet aktuálnejšej témy, ako je tá, ktorú predsedníctvo Slovenskej filozofickej spoločnosti vybralo ako základ do diskusie z príležitosti jej výročnej schôdzy. Otázka postavenia dialektického materializmu v systéme iných filozofických úsilí je živá už preto, že dialektický materializmus stratil dogmatický charakter. Pádom jeho dogmatickej platnosti vznikla otázka o jeho platnosti vôbec. No a keď sa k tomu pripojil názor, že tak dialektický materializmus, ako aj všetky ostatné filozofické smery riešia istú stránku prírodnej či spoločenskej problematiky, potom presvedčenie, že len v symbióze s nimi môže mať význam, stalo sa viac ako samozrejmé. Že je to však súčasne názor, ktorý robí problematickou marxistickú orientáciu vôbec, netreba zdôrazňovať. A tak je naozaj vážnym problémom, kam ísť a ako ísť.

Ale problémom je to aj vtedy, keď máme na zreteli to, čo tu o tejto problematike povedal s. M. Zigo. Lebo v jeho prednáške nie je dost' jasná sama koncepcia pojmu univerzálnosť. Keď totiž hovorí — a keď to za ním opakujú aj iní — že niet podstatného rozdielu medzi univerzálnosťou a systémovosťou, potom tu vzniká hneď niekoľko problémov. Veď pojem systémovosť má viacero významov. Možno ho interpretovať mechanisticky ako sumu daností, štrukturalisticky ako relačne sklbený celok substanciálne od seba nezávislých častí (častíc, buniek, atómov, molekúl atď.). No a možno ho pochopiť aj organisticky, organizmicky ako niečo, čo je na základe jednotlivostí formované funkčne. Že v každom z uvedených prípadov (a bolo by možné uviesť ďalšie), ide o niečo iné, netreba osobitne zdôrazňovať. Treba dôrazne podčiarknuť okolnosť, že každá uvedená osobitosť interpretácie systému je determinovaná odpoveďou na otázku, čo je teda základ, dôvod, princíp systému. Lebo že takáto odpoveď je v každom prípade nevyhnutná, vyplýva zo skutočnosti, že je nie in nuce obsiahnutá vo faktoch, ktoré systémovo interpretujeme.

Nuž, a to znamená, že z uvedených príčin pojem systém a univerzálnosť nemožno stotožňovať. Druhý je bohatší, plnší, obsažnejší, principiálnejší ako prvý a treba ho osobitne interpretovať.

Čo je pritom v pojme univerzálnosť rozhodujúce? Je ním, ako to v doplnku uviedol už aj s. Zigo, práve jeho principiálnosť. A zatiaľ čo systém potrebuje principiálne zdôvodnenie vlastného vzniku či existencie, univerzálnosť je už aj ňou samou. Napríklad Hegel ju charakterizoval pojmom absolútny duch, Bergson pojmom elán vital, H. Driesch entelegeia, no a dialektický materializmus materiálnosťou, čistou objektivitou atď. Že ju preto fundoval súčasne najsprávnejšie, vyplýva z faktu, že jeho fundácia je najvšeobecnejšia. Všetky ostatné, ktoré sme spomenuli a ktoré by ešte bolo možné spomenúť, sú špecifické a znamenajú zúženie pohľadu na jednu stránku, osobitosť základného princípu.

Ak náš záver pri analýze problému vyznel týmto spôsobom, ani dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, nemôžu mať iný charakter. Treba preto súhlasiť so s. Zigom, keď

hovorí, že univerzálnosť dialektického materializmu nemôže neznamenat súčasne jeho nekonečnú diferencovanosť. Veď takáto myšlienka je logicky nevyhnutná, len čo si uvedomíme, že všeobecno, teda univerzálnosť ako taká, vôbec nemôže existovať. Nuž, a keď teda všeobecno vždy existuje v špecifičnostiach, náuka o ňom nemôže byť inej povahy. To za prvé; a za druhé — z toho potom vyplýva, že univerzálnosť dialektického materializmu je práve daná v jeho problémovej otvorenosti. Chcieť uzavrieť dialektický materializmus do určitého presného pojmového celku, systému, je preto to isté, čo aj fakticky ho negovať. Dôkazom toho je Hegel, ktorý ako idealista napokon poprel dialektickú metódu vôbec. No a priamo školským dôkazom toho je dogmaticko-kultovské obdobie v existencii a platnosti dialektického materializmu. Lebo toto štádium je zlé nie ani tak pre úsilie zdogmatizovať poučky, ako skôr preto, že tým už dialektickomaterialistický pojmový systém, zodpovedajúci danej vedeckej úrovni, oddelil od objektívnej reality, že ho premenil v objektívny (prírodný či spoločenský) systém sám. Že mu v dôsledku toho vyšlo to, čo hlásal dávno už Berkeley, že totiž byť v pojmoch (vo vedomí) je to isté, čo objektívne existovať je zrejmé. No a nie menej zrejma je aj nevyhnutná dogmatickosť takéhoto stanoviska. Ak osobnosť v takomto poňatí problému stráca svoju osobitosť a stáva sa šablónovou, to už vonkoncom nie je prekvapujúce. A tak teda univerzálnosť dialektického materializmu nielenže je negáciou možnosti jeho zdogmatizovania, ale aj možnosti jeho premeny na antropocentrické chápanie reality. To, pravda, nemôže znamenať, že človek v dialektickom materializme stratil význam. Naopak, dialektický materializmus ako ľudské poznanie skutočnosti je čímisi nevyhnutným, ak má byť reč o poznaní vôbec. Lebo i keby dialektika prírody existovala bez človeka, jej subjektívny odraz, jej poznanie by bolo bez neho nemožné.

Ak z toho potom vyplýva správnosť myšlienok, na ktoré upozornil J. Strinka, tak je to iba nové potvrdenie správnosti toho, čo sme práve povedali. Dialektický materializmus naozaj len preto a potiaľ má význam, lebo a pokiaľ je takto vnútorne dynamickým systémom. Dynamika obsahu jeho pojmov nie je totiž nič iné ako subjektívny prejav objektívnej dynamiky, ktorú vedecké pojmy, keď sú správne, v sebe obsahujú a vyjadrujú.

Napokon ešte jedno upozornenie. Ak totiž povedané je pravda, potom z toho vyplýva, že dialektický materializmus nemožno pochopiť ako jeden z možných filozofických systémov. Takýto názor na podstatu dialektického materializmu je *contradictio in adiecto*. No z tých istých príčin nemožno dialektický materializmus ani ničím iným doplniť. Jeho pojmové obohatenie pojмами z iných filozofických systémov by totiž bolo aj jeho negovaním. Skutočnosť však, že ho nateraz dopĺňame, je nie prejavom jeho principiálnej slabosti. Naopak, svedčí to o slabosti jeho prívržencov, ich súčasného metodologického rozpracovania základov dialektického materializmu. Preto aj odporúčam, najmä jeho mladým adeptom, aby skôr ako sa začnú obzerať po doplnkoch a utiekať o pomoc k iným princípom, domysleli vlastný princíp, t. j. princíp dialektického materializmu do dôsledkov. Lebo nemožno si pomôcť, ale každému charakteru musí byť sympatickejší charakterný nepriateľ než vlastný prívrženec, ale pritom obchodník so zásadami a princípmi.

JÁN KOCKA: Univerzálnosť filozofie môžeme chápať v dvoch významoch: 1. ako stálu, večnú *platnosť*, 2. ako systémovú *všeobsiahlosť*. Príkladom filozofie usilujúcej o univerzálnosť v prvom zmysle je katolícky novotomizmus, resp. tomizmus, filozofia „perennis“, ktorá podľa predstáv jej osnovateľov a stúpenčov vyriešila základné filozofické problémy na večné časy s konečnou platnosťou. Univerzálnosť v druhom zmysle znamená, že filozofický systém je taký úplný, že sú v ňom obsiahnuté všetky oblasti

poznania, všetky sféry bytia. Prirodzene, každá filozofia sa usiluje byť univerzálnou v oboch významoch, pretože to vyplýva už z jej generalizačnej podstaty. Ak hovoríme o univerzálnosti marxistickej filozofie, treba rozlišovať *želanie* a *stav*. Aby marxistická filozofia mohla byť univerzálna v tom zmysle, že sa bude prijímať *vždy* a *všade*, musela by formulovať také ontologické, gnozeologické, etické atď. princípy, ktoré by ju robili *spontánne* prijateľnou. Toto je však veľkým problémom, lebo sú tu na prekážku okolnosti politickej, ideologickej, apriorizmus zo strany marxizmu, ako aj druhej strany. Ostatne o takýchto aspiráciách marxisti dosiaľ ani neuvažovali, skôr naopak, prevládala netolerantnosť a služba politike, triednemu boju, nazývaná oficiálne bojovnosť, zásadovosť, vernosť a podobne. Problém univerzálnosti súvisí teda s tolerantnosťou, všeobecnosťou princíпов.

Aj k univerzálnosti ako systémovej úplnosti sme v minulosti pristupovali veľmi živelné, subjektivisticky. *Systém* marxistickej filozofie sa stanovil bez ohľadu na filozofiu ako kultúrnu formu a jej dejiny. S termínmi sa zachádzalo svojvoľne, dával sa im význam často celkom iný, ako mal skutočne v dejinách. Tak sa stalo, že systém marxistickej filozofie bol neúplný a vyžadoval kritickú revíziu, ktorej sme svedkami práve dnes, keď sa uvažuje o štruktúre a systéme filozofie. Pod tlakom *zvonka* rehabilitujeme etiku, axiológiu a dobre sa pamätáme na polemiky okolo gnozeológie a sociológie.

Splniť ideál, aby marxistická filozofia bola univerzálnou, je úloha nesmierne ťažká a je vonkoncom nemožné zabezpečiť túto jej vlastnosť nejakým nadekretovaním. Jej univerzálnosť môže spočívať jedine v priateľivosti jej teoretických a etických princíпов.

FRANTIŠEK CHORVÁT: Považujem za správne a aktuálne, že sa upozorňuje na potrebu nezabúdať na ucelenosť, komplexnosť filozofie, marxistickej filozofie. Ak som prednáške dobre rozumel, chápe súdruh Zigo univerzalizmus v takom zmysle, že sa svet považuje za systémove jednotný, a preto sa aj jeho poznanie, dialekticky sa rozvíjajúc, musí javiť ako systémove ucelený filozofický systém. To treba považovať za jeden zo základných princíпов marxistickej filozofie. Tým sa totiž odlišuje od rôznych iných, najmä pluralistických filozofických učení. My predsa vychádzame z toho, že svet je vo svojej materiálnosti a vo svojich základných vývojových princíповoch jednotný. Vyniká to najmä v konfrontácii s pragmatizmom. James vo svojej knihe *Pragmatizmus* tvrdí okrem iného toto: „Keby sa náš intelekt bol tak zameriaval na disjunktívne vzťahy, ako sa zameriava na zjednocujúce, filozofia by s rovnakým úspechom vynášala nejednotnosť sveta.“ Ale tým práve tvrdí, že systémove jednotnosť sveta je vecou zamerania nášho intelektu, a nie samého objektu poznania, zatiaľ čo my vysvetľujeme nekonečnú mnohotvárnosť sveta ako štruktúrálne mnohotvárnosť systémove jednotného celku.

Zdôrazňovanie univerzalizmu je po vnútornej diferenciacii a najmä špecializácii v rámci marxistickej filozofie, ktorá sa odohráva v posledných rokoch, naozaj veľmi potrebné. I keď diferenciacia a špecializácia mali v procese prekonávania dogmatizmu prevažne kladný význam, keďže pomohli prehĺbiť mnohé špecifické oblasti našej filozofickej teórie, viedla aj k určitej roztrieštenosti, dezintegrácii filozofického pohľadu, ktorý sa žiada opäť integrovať.

Pozrime sa však na praktickú stránku realizovateľnosti tejto požiadavky. Dnes veľká väčšina našich filozofov pracuje na kandidátskych a docentských prácach, zameraných na špeciálne otázky. Na to, aby sa niekto pustil do integrácie všetkého nového a zásadného v marxistickej filozofii, musel by mať veľkú autoritu a zároveň aj veľkú odvahu. A pravdaže, správne sa poznamenáva, predovšetkým vedomosti, schopnosti. Ba dala by

sa pripojiť ešte jedna podmienka. Musel by to robiť bez tlaku na krátkodobé finančné zhodnotenie, čo je však pri dnešných životných podmienkach radových filozofických pracovníkov — s výnimkou azda profesorov, akademikov — zbožným želaním. Ale bolo by predsa potrebné nielen hovoriť o univerzálnosti a o potrebe integrácie našej filozofickej teórie, ale uvažovať aj o praktickom paralyzovaní škodlivého tlaku daných pracovných podmienok na prílišnú špecializáciu a dezintegráciu.

V tejto súvislosti považujem za potrebné poukázať na ďalší nedostatok vyplývajúci z trochu jednostrannej snahy prekonávať prejavy dogmatizmu. V minulosti sa nemarxistické smery vo filozofii kritizovali plytko, deformovane, dogmaticky v pravom zmysle slova, bez hlbokého vnikania do skutočnej, vážnej problematiky. Predpokladala sa úplná jednoznačnosť marxizmu, jeho poučiek, a riešenosť základných filozofických problémov v marxizme tak, že sa zdogmatizované riešenia považovali za absolútne kritériá. Mali sme vtedy veľa kritickéj literatúry. V zápale boja proti dogmatickej kritike iných smerov sa však v posledných rokoch, keď mnohí marxistickí filozofi obohacovali marxizmus preberaním určitých prvkov z nemarxistických smerov, v podstate prestala kritika nemarxistických učení. Myslím však, že kritické vyrovnávanie sa s inými smermi môže prispieť aj k rozvinutiu našej vlastnej filozofie. Nemala by sa teda úplne či trvalo zanedbávať ani táto kritika.

Pokiaľ ide o problém, že sa v modernej vede, a aj vo filozofii, zosilňujú tendencie považovať vývojové javy za väčšmi štatistické než kauzálnodynamické, myslím, že to vyplýva z toho, že veda preniká čoraz hlbšie do zložitých, mnohostných javov prírody a spoločnosti, kde javy, ktoré v jednotlivostiach zatiaľ ešte nie sú postihnuteľné v kauzálnodynamickom zmysle, skúmajú sa ako celok, a vtedy sa javia ako pohyby štatistického charakteru. Svet však treba vidieť nie v kauzálnodynamických alebo v štatistických súvislostiach, ale treba vidieť dialektickú súvislosť týchto dvoch stránok.

JIRÍ SUCHÝ: Dosavadní průběh diskuse mě utvrzuje v přesvědčení, že se s. Zigovi přes náš skepticismus, přece jen podařilo nastolit klíčovou otázku autoreflexe marxistické filosofie, i když nám bude muset zase se své strany přiznat zásluhu, že jsme jeho pojetí problému universalismu rozvinuli do konkrétnějších poloh. Z množství významů, které může mít universalismus v daném případě, vyzdvihnul s. Zigo do popředí všeobsažnost a strukturální komplexnost jako požadavky, které je třeba uvědoměle stavět proti živelným diferenačním a dispersním tendencím, kterými ohrožuje dynamický rozvoj filosofického myšlení každodenně jeho systémovou a světonázorovou konsistenci. Universalismus má nepochybně také logický a gnoseologický význam, ale zužovat jeho platnost jen tyto významy znamenalo by vzdávat se objektivního kritéria totalisace myšlenkového bohatství, získávaného analytickými postupy. Požadavek universalismu v případě marxistické filosofie musí proto znamenat více, než jen požadavek její formální nebo i komprehensivní systémové konsistentnosti, jak je ostatně uplatňován v jakékoliv filosofii. Také tradiční metafysika byla přece konsistentním myšlenkovým systémem a tedy, v tomto smyslu, universální filosofii. Metafysice, která byla universální ještě i v tom dalším smyslu, že vyhrzovala člověku ve svém modelu universalismu pevné místo, unikala však přitom ta podstatná skutečnost, že člověk je v každé filosofii obsažen dvakrát, nejen na konci jejího poznání, ale i na jeho počátku. Metafysika interpretovala určitým způsobem člověka, ale opomíjela interpretovat sebe samu člověkem, a byla tedy poznáním, které si nepřipouštělo své vlastní důsledky. Konsistence jejího systému se proto převážně uskutečňovala cestou spekulativní integrace idejí za cenu jejich diskrepance s objektivní skutečností světa.

Má-li mít tedy univerzálnost systému marxistické filosofie, bez níž by tato musela valne resignovať na svoji svetonázorovou úlohu, objektivní a nikoli jen spekulativní platnosť, musíme samotný požadavek univerzálnosti pochopiť hlbúbejši než jen jako požadavek logiky či gnoseologie. Teprve v ontologickej rovině, v podobe požadavku jednoty materiálneho sveta a filosofie, dovršuje se pluralita možných určení universalismu marxistickej filosofie najpodstatnejších určení. Její universalismus bude v tomto prípade zásadným vedomím jednoty „světa ideality“ a „světa fakticity“, máme-li použiť Kosíkovy výrazy, vedomím toho, že filosofie patrí k totalitě sveta, že je takovou jeho součástí, která má síce ve světě své předpoklady, ale která pokud je dána, nemůže být z něho odmyslená ani jako subjektivní zprostředkovanosť ideálnej reprodukce sveta, již poskytuje, ani jako subjektivní faktor objektivní rekonstrukcie a rekonstrukcie sveta člověkem.

Jestliže je v metafyzice tajemstvom universalismu apriorizmus, musí mít universalismus v marxistickej filosofii, pokud chce tato být vědeckou filosofií podobu syntetismu, uvědomělé tendence ke komplexní integraci člověku dostupných poznatků jako rozhodujícího předpokladu pravdivosti a správnosti jejich zevšeobecnění.

Syntetismus jako princíp výstavby marxistickej filosofie vylučuje absolutismy čistě jen logické a gnoseologickej interpretace universalismu. Projevuje-li se uvnitř samotné filosofie jako konstruktivní princíp, upevňující systematickú její struktury proti partikulárnemu vlivu vlastních nových poznatků a eklektickému vlivu poznatků, jimiž na ni polemicky doléhají jiné filosofické směry, působí, naproti tomu, v souvislosti s nefilosofickým poznáním jako destruktivní činitel, relativisující bez přestání stabilitu jejího systému cizorodými vlivy. Pouze v jednotě těchto protikladných tendencí dialekticky pochopeného syntetismu, přestává být universalismus požadavkem k samoučelné a libovolné systemisaci, která mění filosofii v metafyziku, aniž se přitom znovu propadá pozitivistickým vlivům, měnícím filosofii v mechanickou syntézu pozitivního poznání a upírajícím jí možnost vlastní heuristické aktivity.

MILAN ZIGO (záverečné slovo): Pri vypracúvaní prednášky som si veľmi jasne uvedomoval nevyhranenost niektorých pojmov a myšlienok, ktoré som tu dnes vyslovil. Keď som sa predsa len rozhodol ísť tou cestou, ktorou som sa tu uberal, bolo to jednak preto, že to podstatné, čo som chcel v prednáške povedať, považujem naozaj za dôležité pre celú filozofickú obec, a jednak, priznám sa, motivovali to aj sebecké záujmy: využiť diskusiu na domyslenie toho, s čím som si sám nevedel dobre rady. Dúfam, že to nepovažujete za prejav neúcty alebo nemiestnej opovázlivosti. Veď diskusia ukázala, že moje tápanie nie je tak celkom len mojím tápaním, že tu nastolený problém naozaj je problémom, a čo je rozhodujúce, naznačila jeho ďalšie aspekty, ktoré umožňujú pri rozmyšľaní o ňom pokročiť ďalej. To si však vyžaduje podrobnejšiu úvahu a preto sa teraz obmedzím len na to najhlavnejšie. Niektoré čiastkové pripomienky plne akceptujem. Tak napríklad predstava o filozofii prírodných vied, ktorú som tu v pár vetách načrtol, je natoľko zbežná, že oprávnene môže vyvolať kritické pripomienky, tým viac, že neprihliada k iným koncepciám, ktoré dnes u nás v tejto oblasti jestvujú, resp. nerieši svoj vzťah k nim. Pokiaľ ide o spor kozmocentrizmu a antropocentrizmu, chcel by som ešte raz povedať, že marxistickej filozofia musí mať plné pochopenie pre hľadisko väčšiny prírodných vied, pre ktoré človek je nepatrným, takmer zanedbateľným objektom medzi nekonečným počtom iných objektov. To jej však nesmie brániť, aby si uvedomovala, že pre ňu ako *pre filozofiu* človek je priam tak dôležitý ako všetok ostatný vesmír. (Neopravňuje ju to na opačný extrém, na popretie veľkosti vesmíru v dôsledku tejto, z filozofického hľadiska nespornej veľkosti človeka.)

Keď ostanem pri hlavnom probléme, musím pripustiť, že bolo treba diferencovať medzi požiadavkou rozpracúvania marxistickej filozofie ako nového typu *systematickej* filozofie a tým, čo som tu označoval ako moment *univerzálnosti* tejto filozofie. I keď to navzájom súvisí, na škodu jasnosti mi to vo výklade splývalo. Nazdávam sa však, že v diskusii sa aspoň čiastočne tento nedostatok odstránil a ukázalo sa, že formulovaná požiadavka univerzálnosti sa neredukuje na požiadavku systematickosti. Naozaj, ide tu o chápanie marxistickej filozofie ako systematickej filozofie, ale zároveň ide aj o čosi viac. To „čosi viac“ súvisí s charakterom, špecifickou kvalitou a zároveň aj základným stavebným princípom tejto filozofie ako filozofie systematickej. Použil som pre to označenie „univerzálnosť“ a ani teraz neviem nájsť lepší termín, hoci sa neodvážim tvrdiť, že je to naozaj to najvýstižnejšie označenie. Viem, že termín univerzálnosť môže zväzdať nedialekticky mysliacich ľudí k analógiám medzi marxizmom a novotomizmom alebo inými pretendentmi na vyčerpávajúcu všeobšahnosť. Za to však ten termín nemôže a vymedzenie, o ktoré som sa pokúsil v prednáške, i keď je iste dosť hmlisté, túto analógiu neprípúšťa. Nenástojím však na termíne, ak sa len nájde lepší, nástojím na myšlienke takej filozofie, ktorá nepriviliguje jednu oblasť alebo charakteristiku bytia pred inou, nemýli si relatívnu autonómiu s absolútnou samostatnosťou, v ktorej vedomie špecifickosti je podmienené vedomím celostnosti a naopak. Nástojím na tom preto, že si myslím, že marxistická filozofia sa musí rozvíjať v celej bohatosti špeciálnych filozofických disciplín rozličným spôsobom poňatých, maximálne čerpajúcich podnety pre svoj rozvoj i z imanentných zdrojov samých týchto disciplín a koncepcií, no zároveň musí sa usilovať byť v dialektickom zmysle systematickou filozofiou. Obsahovým základom tejto systematickosti je pojem univerzálneho charakteru: pojem bytia ako dialektickej totality. Marxistická filozofia sa tak musí pohybovať v neustálom vnútornom napätí, v napätí medzi špecifickým a univerzálnym. V napätí, ktoré ju nechromuje, ale ženie dopredu, ktoré je teda plodným napätím.

VALNÉ ZHROMAŽDENIE SLOVENSKEJ FILOZOFICKEJ SPOLOČNOSTI

5. februára 1968 konalo sa v Smoleniciach v poradí už tretie valné zhromaždenie Slovenskej filozofickej spoločnosti. Malo dve časti a zúčastnilo sa na ňom vyše 40 účastníkov, členov Spoločnosti i niektorých pozvaných hostov.

V predpoludňajšej časti prerokovalo valné zhromaždenie zprávu o činnosti za rok 1967, základné smernice práce pre nastávajúce obdobie a zvolilo výbor SFS. V popoludňajšej časti si vypočulo prednášku doc. Dr. Milana Zígu *O univerzálnosti marxistickej filozofie*. Túto prednášku, spolu s niektorými myšlienkami z diskusie uverejňujeme. Uverejňujeme tiež základné myšlienky z referátu predsedu Spoločnosti prof. Dr. Jána Kocku o ďalšom zameraní práce v SFS.

O ostatnom priebehu rokovania podávame stručnú zprávu:

Valné zhromaždenie otvoril a viedol podpredseda SFS prof. Dr. M. Kusý. Zprávu o činnosti za rok 1967 predniesol tajomník doc. Ján Uher. V jeho zpráve sa konštatovalo, že rok 1967 bol ešte len druhým rokom činnosti Spoločnosti. Riadila sa v nej zásadami, ktoré vyplývajú z jej hlavného poslanca a ktoré si stanovila na svojich predchádzajúcich valných zhromaždeniach.

Osemčlenný výbor — ako vyplynulo ďalej zo zprávy tajomníka (obyčajne sa